

Asia: VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Lausuntopyyntö

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Ei

Halutessanne voitte antaa tiiviit perustelut vastaukselle:

10.8.2023

VIHREÄT VAIVAISET RY LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN SIIRTÄÄ VAMMAISPALVELULAIN VOIMAANTULOA

Periaatteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja, kuten asumis-, apuväline-, kuljetus- ja tulkkauspalvelua. Näitä määritellään vammaisten osalta useassa eri laissa. Perustuslain toteutuminen koskee myös vammaisia. Osana lakikokonaisuutta on muutama kuukausi sitten hyväksytty uusi vammaispalvelulaki.

Tavoitteena on tukea vammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyä sekä omatoimisuutta. Laeilla ohjatuilla palveluilla ja tukitoimilla helpotetaan vammaisten henkilöiden selviytymistä jokapäiväisessä elämässä.

Uuteen lakiin sisältyy nykyisiä ja uusia palvelumuotoja

Uusi vammaispalvelulaki sisältää monia kumoutuvan vanhan vammaispalvelulain puolelta siirtyviä palveluita sekä kehitysvamma- ja sisällytettyjä palveluita, kuin myös joitakin uusia palvelu- ja tukimuotoja. Palveluita järjestetään vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Vammaisilta säästettiin palveluista jo noin 120 miljoonaa, kun heiltä vietiin invalidivähennysverotuksessa. Hallitusohjelmassa on lukuisia kohtia, jotka ovat heikentämässä niiden ihmisten toimeen tulemistä, jotka tarvitsevat erilaisia etuuksia selvitäkseen elämän välttämättömyyksistä.

Vammaisten oikeudet eivät määräydy ainoastaan vammaispalvelulain mukaan. Tärkeä vammaisten oikeuksien toteuttajana on YK:n vammaissopimus, jota myös vammaispalvelulain ja Suomen hallituksen tulee toteuttaa. Jotta Suomessa saadaan vammaisten palvelut sille tasolle, jota vammaiset tarvitsevat jokapäiväisesti, on uusi vammaispalvelulaki pidettävä sellaisenaan kuin se nyt on ja sen tulee astua voimaan 1.10.2023.

Maaliskuussa 2023 hyväksytyn uuden vammaispalvelulain tavoitteena on ollut saattaa Suomen lainsäädäntö vastaamaan YK:n vammaissopimusta ja lisätä vammaisten keskinäistä yhdenvertaisuutta sekä yhdenvertaisuutta vammattomiin ihmisiin nähden. Uuden vammaispalvelulain kirjaukset on tehty ja kirjattu perus- ja ihmisoikeusnäkökulmat huomioiden, ja lain avaaminen säästötavoitteista käsin heikentäisi vammaisten oikeuksia ja mahdollisuutta yhdenvertaiseen elämään muiden kanssa.

Jo hyväksytty laki on laadittu toteuttamaan vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa; ehkäisemään ja poistamaan esteitä, jotka rajoittavat vammaisen henkilön yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen toteutumista yhteiskunnassa;

tukemaan vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista; turvaamaan vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut. Koska hallitus on ilmaissut tavoitteekseen rajata vammaispalveluista syntyviä kustannuksia, lain voimaantulon siirtäminen vaarantaa vakavasti näiden YK-vammaissopimuksen mukaisten, eduskunnan jo hyväksymien yhdenvertaisuutta mahdollistavien toimintojen toteutumisen.

Aiotut leikkaukset vaarantavat siten vammaisten yhdenvertaisuutta.

Hallituksen aikomus siirtää vammaispalvelulain voimaantuloa tarkoituksenaan leikata kustannuksista ja siten heikentää eduskunnan jo hyväksymiä palveluita, on ristiriidassa YK-vammaissopimuksen 4 artiklan kanssa:

Yleiset veloitteet

1. Sopimuspuolet sitoutuvat varmistamaan kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täysimääräisen toteutumisen kaikille vammaisille henkilöille sekä edistämään sitä ilman minkäänlaista syrjintää vammaisuuden perusteella. Tätä varten sopimuspuolet sitoutuvat:

- a) toteuttamaan kaikki asianmukaiset lainsäädännölliset, hallinnolliset ja muut toimet tässä yleissopimuksessa tunnustettujen oikeuksien täytäntöönpanemiseksi;
- b) toteuttamaan kaikki asianmukaiset, myös lainsäädännölliset, toimet voimassa olevien vammaisia henkilöitä syrjivien säädösten, määräysten, tapojen ja käytäntöjen muuttamiseksi tai poistamiseksi;
- c) ottamaan huomioon vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksien suojelun ja edistämisen kaikissa politiikoissa ja ohjelmissa;
- d) pidättäytymään osallistumasta tämän yleissopimuksen vastaiseen tekoon tai käytäntöön sekä varmistamaan, että viranomaiset ja laitokset toimivat tämän yleissopimuksen mukaisesti;
- e) toteuttamaan kaikki asianmukaiset toimet poistaakseen henkilön, järjestön tai yksityisen yrityksen vammaisuuden perusteella harjoittaman syrjinnän;

3. Laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tutkimuksessa on vammaiset todettu Suomen syrjityimmäksi väestöryhmäksi. Tätä syrjintää hallituksen ei tule tukea lain voimaantulon siirrolla.

Vaivaiset vihreät ry vastustaa uuden vammaispalvelulain aiottuja muutoksia ja voimaantulon siirtoa nykyisestä 1.10.2023 ajankohdasta.

Helsinki 10.8.2023

Jan Huopainen	Eeva Simons
puheenjohtaja	sihteeri

Vihreät vaivaiset ry, Ramsinniementie 14 A 2, 00980 Helsinki, puhelin 0400582762

Rauhanen Hannele
Vihreät Vaivaiset ry - Vammaispoliittinen yhdistys